

Το ξενοδοχείο

Της
ΧΡΥΣΑΣ ΦΑΝΤΗ*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ, *Brandy sour. Μυθιστόρημα σε είκοσι δύο δωμάτια*, εκδόσεις Πατάκι, σελ. 144

Η τραγωδία της Κύπρου μέσα από ένα παλάτι-οδόφραγμα κι ένα ποτήρι μπράντι.

Η Κύπρια συγγραφέας Κωνσταντία Σωτηρίου, στην πολυβραβευμένη τριλογία της: «Η Αϊσέ πάει διακοπές» (2015), «Φωνές από χώρα» (2017), και «Πικρία Χώρα» (2019), είχε προτάξει τη φωνή των γυναικών της πατρίδας της, για να αναδείξει με τον πιο αυθεντικό και πρωτότυπο τρόπο τις πολλές και ποικίλες όψεις του ιστορικού τραύματος που κατέληξε στη διχοτόμηση του νησιού της. Στο ανά χείρας τέταρτο πεζογραφικό έργο της, με τον τίτλο «*Brandy sour*», μέσ' από τους τριγμούς ενός ερειπωμένου ξενοδοχείου (του παλάι ποτέ φημισμένου «Λήδρα Πάλας»), φωτίζει με τον ίδιο αυθεντικό και πρωτότυπο τρόπο αυτήν τη δραματική εξέλιξη. Αρωγός της, είκοσι δύο διαφορετικά πρόσωπα, κάποια από αυτά επώνυμα χαρακτήρες τους οποίους συνδέει διαχρονικά τόσο με την ιστορία του ξενοδοχείου όσο και με εκείνη της χώρας της.

Η ιστορία του Λήδρα Πάλας, από τις δόξες του μέχρι και το άδοξο τέλος του, δεν είναι άγνωστη ούτε και ανεξάρτητη από τη μοίρα της Κύπρου. Το άλλοτε επιβλητικό κτίριο με την πρόσοψη από ψαμμίτη κατάστικτη από σφαιρές, δεν υφίσταται πλέον ως ξενοδοχείο, έχει γίνει οδόφραγμα από τους «Οπέδες», γνωστό ως «οδόφραγμα του Λήδρα Πάλας». Όταν το εγκαινίασαν, όμως, το 1949, ήταν πολυτελέστατο και μεγαλόπρεπο, τόπος συνάντησης και κέντρο ψυχαγωγίας, όχι μόνο για τους κατοίκους της Κύπρου και την αστική τάξη της Λευκωσίας αλλά και για προσωπικότητες με διεθνή εμβέλεια.

Το ξενοδοχείο είχε τρεις ορόφους και ενενήντα τρία δωμάτια με όλες τις σύγχρονες ανέσεις (να σημειώσουμε ότι το αντίστοιχο Χίλτον στην Αθήνα άρχισε να οικοδομείται μόλις το 1959 και είχε θεωρηθεί επίτευγμα). Από τους κήπους, την πισίνα, τις σουίτες και τις σάλες υποδοχής του Λήδρα Πάλας παρέλασαν εμβληματικές μορφές της πολιτικής και της τέχνης, έλαβαν χώρα σημαντικές συσκέψεις και κάρθηκαν καθοριστικές αποφάσεις. Αυτός, άλλωστε, ήταν ο λόγος που πέρασε σύνομα στην περιουσία της Αρχιεπισκοπής, καθώς «ο Μακάριος δεν θέλησε να το αφήσει να πέσει στα χέρια των Τούρκων». Εδώ έγινε η μεγάλη μάχη με τους Τούρκους το '74, εδώ διεξήχθησαν οι συνομιλίες για το Κυπριακό ανάμεσα στον Κληρίδη και τον Ντενκτάς.

Λουόμενες, πριν το 1919, λάδι σε καμβά

Κάθε άλλο παρά τυχαία, η Σωτηρίου στους χώρους αυτού του κτιρίου - ορόσημου τοποθετεί τα είκοσι δύο πρόσωπα που σκιαγραφεί στο βιβλίο της, από τον πιο ασήμαντο περαστικό μέχρι τον Εβραίο αρχιτέκτονα που θα αναλάβει τον σχεδιασμό και την ανέγερση του, αλλά και προσωπικότητες όπως ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ο Γκαγκάριος, ο Σεφέρης, ο Κύπριος λαϊκός ζωγράφος Κάσιαλος, και βεντέτες γνωστές στην Ελλάδα, όπως ο Νταλάρας, ο Ρουβάς και η Βουγιουκλάκη, Άγγλοι αποικιοκράτες, ελληνοκύπριοι και τουρκοκύπριοι πολίτες, ο Δήμαρχος και ο «λεγάμενος» δήμαρχος, κομπάρσοι, πολεμικοί ανταποκριτές, ο έμπειρος και αισθαντικός διευθυντής του και άλλοι που εργάζονται ή ψυχαγωγούνται στις αίθουσές του, κλείνουν συμφωνίες και τελετές γαμήλιες, το φωτογραφίζουν ή περιποιούνται τον κήπο του, κολυμπούν στην πισίνα του ή καταφεύγουν εκεί για να προστατευθούν, προτού γίνουν μάρτυρες της τραγικής του μοίρας.

Είκοσι δύο πρόσωπα, στη σχέση τους με το «Μεγάλο Ξενοδοχείο», και ταυτόχρονα, με είκοσι δύο διαφορετικά ποτά και ηδύποτα, ποτά που γεννούνται ή χρησιμοποιούν ποικιλότητα για να απαλύνουν πόνους και άγχη - σχέση που περιγράφεται με πολλή φαντασία, χιούμορ και τρυφερότητα από τη συγγραφέα, φτιάχνοντας συνάμα, μέσω αυτής, και τους απαραίτητους συνεκτικούς δεσμούς στα καλά δομημένα κεφάλαια του βιβλίου της. Προεξέχον, το φημισμένο μπράντι *σάουαρ*, το οποίο επινοεί και παρασκευάζει ο μετρ του ξενοδοχείου για τον βασιλιά Φαρούκ της Αιγύπτου, πριν ακόμη κτιστεί το ξενοδοχείο, τον καιρό που ο Φαρούκ περνώντας από την Κύπρο επιλέγει να

μείνει στις Πλάτρες. Ποτό «αντάξιο βασιλιάδων που θέλουν να ξεγελάσουν τον κόσμο, που είναι κάτι άλλο απ' ό,τι δείχνει [...], μπορείς να το πιεις δημοσίως χωρίς να ξέρει κανείς τι περιέχει.» (*Brandy Sour - Ο βασιλιάς*, σελ. 15).

Σταδιακά, μέσ' από τις αφηγήσεις και τις περιπέτειες των πρωταγωνιστών, αντιλαμβανόμαστε γιατί οι τρύπες στους τοίχους του ξενοδοχείου ταυτίζονται με τις τρύπες στις ψυχές των ενοίκων του, όπως οι άφθες στο στόμα του ταπεινού χτίστη Χασάν ο οποίος, καθώς βλέπει το κτίριο να στέκει βουβό και να καταρρέει, λυγίζει και αιμορραγεί.

«Οι κύριοι και οι κυρίες, ντόπιοι, ντόπιες, Άγγλοι και Αγγλίδες, προτιμούν το κονιάκ V.S.O.P. Ο Δημήτρης στα βουνά, όταν τον στέλνουν οι άλλοι να ψωνίζει, προτιμά το μπράντι της ΚΕΟ.» (*Κονιάκ V.S.O.P - Ο αντίρτης*, σελ. 33). Στο «*Brandy sour*», η Σωτηρίου, με τρόπο άμεσο και γλώσσα που πάλλεται, λόγο κοφτό και παραμυθητικό, ρυθμό γρήγορο και ύφος εντέχνως ανάλαφρο, με φωνή ζωντανή, σπαρταριστή και την ίδια στιγμή χαμπλόφωνα, περιγράφει αριστοτεχνικά και εξώκως αλληγορικά αυτήν τη ζοφερή κατάληξη (απότοκο μιας δικαστικής πολιτικής και μιας ολέθριας εθνικιστικής αντίληψης), εμμένοντας στο αγαθό της ειρήνης και την αλήθεια των απλών πραγμάτων, εστιάζοντας σ' αυτά που ευφραίνουν πραγματικά έναν άνθρωπο και τον δένουν με τον συνάνθρωπό του, μακριά από πολέμους, στείρες αντιπαλοότητες και αιματηρές συμπλοκές.

* Η Χρύσα Φάντη είναι συγγραφέας